

Besigtigelsesnotat

Udarbejdet af Didde Dalkvist

Indledning

Ny InfraStrukturBanegård (NISB) i Høje Taastrup skal af BDK anvendes som primær base for store fornyelsesprojekter i hovedstadsområdet og dele af Sjælland. NISB placeres på matrikel 21b, Kragehave By, Høje Taastrup, som derfor udgør projektområdet.

Indenfor projektområdet er der registreret to §3-beskyttede arealer, hhv. en sø og en mose. I 2019 har Høje Taastrup Kommune registreret forekomst af spidssnudet frø, som er beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV, men registreringen er ikke kvalitetssikret. I 2011 er der endvidere fundet lille vandsalamander, skrubtudse og brune frøer indenfor projektområdet.

Formålet med feltundersøgelserne er at tilvejebringe et fyldestgørende og opdateret grundlag for beskrivelse af den aktuelle forekomst og tilstand af naturen, hvilket vil danne grundlag for at vurdere projektets påvirkninger. Oplysninger fra feltarbejdet suppleres med oplysninger fra tilgængelige databaser såsom naturdata.dk, arter.dk, dofbasen.dk mv.

Feltundersøgelserne er udelukkende udført indenfor projektområdet.



Figur 1. Oversigtskort over besigtigelsesarealer inden for projektområdet.

Feltundersøgelser

Tør natur

Arealerne som indgår i projektområdet, er ikke registreret som §3-natur, med undtagelse af en sø, som beskrives i et separat afsnit. Desuden er der i den sydlige del af projektområdet en §3-mose, men denne behandles i dette notat som en sø grundet mængden af vand, vegetationen og den generelle vurdering af naturtypen.

De terrestriske arealer er blevet undersøgt for forekomst af overset natur. Dette gøres ved at gennemgå områderne og notere arter generelt og i en cirkel på 5

meter, efter metodikken beskrevet af DCE (https://ecos.au.dk/fileadmin/ecos/Temasider/Raadgivning/TA-besigtigelse_af_naturarealer-105.pdf).

Generelt kan projektområdet deles op i 3 delarealer hvor vegetationen er ensartet (figur 1). De 3 arealer er tørre græslandsområder, men ingen indeholder naturtypekarakteristiske arter, eller strukturer, som store sten eller nedbidte træer.

Overdrev 1 domineres af højt voksende græs- og urtevegetation og er under begyndende tilgroning i vedplanter. Der er en del invasive arter på arealet bestående af gyldenris og mangleblomstret lupin. Den eneste positiv-art, som blev fundet på arealet, er hare-star. Græs- og urtevegetationen domineres af krybende potentil og bjerg-rørhvene. Arter som indikerer kalkoverdrev er de meget almindeligt forekommende arter hvid okseøje, hunderose og hvidtjørn, og der forekommer ikke arter som karakteriserer kalkoverdrev. Problemarter på arealet er, udover de nævnte invasive arter, rejnfan, tofrøet vikke, ager-tidsel, horse-tidsel, kruset skræppe, brombærkrat og burre-snerre. Der er altså en stor overvægt af problemarter, der er mangel på karakteristiske overdrevsarter samt forekomst af invasive arter, hvilket alt i alt betyder at arealet vurderes til ikke at være §3-overdrev.

Overdrev 2 bærer præg af at være nyligt omlagt, og det fremstod som om at der var udsået græs- og blomstrende vegetation. Der er ingen drift eller pleje på arealet og vegetationen var derfor ligeledes højt voksende, uden forekomst af invasive arter og blot ganske få vedplanter. Der er ikke registreret positiv-arter for overdrev, og den eneste art som indikerer kalkoverdrev, er den almindeligt forekommende humle-sneglebælg. Problemarter på arealet er rejnfan, hvid kløver, ager-tidsel, horse-tidsel samt den invasive pastinak. Vegetationen på arealet er udplantet, der er en overvægt af problemarter, og mangel på karakteristiske overdrevsarter, hvilket alt i alt betyder at arealet vurderes til ikke at være §3-overdrev.

Overdrev 3 domineres ligeledes af højt voksende græs- og urtevegetation. Græsvegetationen domineres af alm. draphavre. Den eneste positiv-art, som blev fundet på arealet, er håret høgeurt, som ligeledes indikerer surt overdrev. Desuden indikerer alm. hvene også surt overdrev, mens arterne humle-sneglebælg og hvidtjørn indikerer kalkoverdrev. Alle arterne er almindeligt forekommende. Der er ikke fundet arter som er karakteristiske for hverken surt eller kalkoverdrev. Problemarter på arealet er tofrøet vikke, ager-tidsel, vild kørvel, alm. draphavre, grå-bynke samt den invasive pastinak. Der er altså en stor overvægt af problemarter, der er mangel på karakteristiske overdrevsarter samt forekomst af invasive arter, hvilket alt i alt betyder at arealet vurderes til ikke at være §3-overdrev.



Figur 2. Overdrev 3.

Søer

Søerne blev besigtiget ved brug af den tekniske anvisning for besigtigelse af §3-arealer. Ud fra metoden estimeres søernes naturtilstand ud fra en skala fra I-V, hvor I er høj og V er dårlig naturværdi (tabel 1).

Tabel 1. Naturtilstand for naturområder.

Tilstandsklasse	Naturtilstand
I	Høj
II	God
III	Moderat
IV	Ringe
V	Dårlig

Sø 1 er en større sø med præg af moseområde, og er også registreret som §3-mose, men behandles i dette notat som en sø. Vanddybden er flere steder ret lav, og på det dybeste er søen ca. 1-1,5 m dyb. Der er en del dødt organisk materiale i søen, som desuden er under tilgroning med grå-pil og havde en udbredt rørsump. Vandet var ret klart med få partikler. Søen er med ret stejle kanter mod syd og vest, hvor der også er et højt hegn mod veje.

Vegetationen i søen bestod hovedsageligt af svømmende vandaks, vandpeberrod og vejbred-skeblad som alle er almindeligt forekommende arter. Vandpeberrod forekommer dog mindre hyppigt i Jylland, men er udbredt på Sjælland.

Rørsumpvegetationen består af grå-pil, bredbladet dunhammer, tagrør, lådden dueurt og enkelte rød-el. Alle arterne er næringstolerante, højt voksende og almindeligt forekommende arter.

Generelt ligger søen beskyttet af omgivende arealer mod ekstra næringspåvirkning, men der er en del affald mod vej og hegn i syd og vest. Der blev ikke observeret et alsidigt plante- og dyreliv og vedplanterne har en del skyggevirksomhed på vandfladen. Den estimerede naturtilstand er III.



Figur 3. Sø 1. Øverst fra juni 2022, nederst fra april 2022.

Sø 2 er en mindre og lavvandet sø, som er tilgroet i bredbladet dunhammer, lådden dueurt, tagrør og strand-kogleaks. Desuden er der en del grå-pil, som medfører delvis skyggevirkning. Trådalger i vandfladen indikerer, at der er en del næring i søen, men vandet er herudover fortsat rimelig klart og søen ligger beskyttet mod næringstilførsel fra omgivende arealer. Der er ikke observeret at alsidigt plante- og dyreliv. Den estimerede naturtilstand er IV.



Figur 4. Sø 2, april 2022.

Sø 3 er ikke registeret som §3-sø. Det er en meget lavvandet sø, som tørrer ud i varme og tørre sommerperioder. Søen er under begyndende tilgroning med grå-pil. Vegetationen i søen består af grå-pil, knippe-star, tagrør, kryb-hvene, svømmende vandaks. Der er ikke fundet et alsidigt plante- og dyreliv, dog var der en del lille vandsalamander. Søen er beskyttet mod næringspåvirkning fra omgivende arealer, men vandet er lettere grumset. I det tidlige forår var sedimentet ildelugtende, som tegn på iltsvind, men i starten af sommeren var lugten væk og søen forekom mindre næringspåvirket. Den estimerede naturtilstand er IV.



Figur 5. Sø 3. Øverst fra april 2022, nederst fra juni 2022.

Padder

Metode

Alle vandhullerne inden for projektområdet er undersøgt for forekomst af padder, og deres egnethed som levested for bilag IV-padder er vurderet. I alt 3 søer er blevet undersøgt af to omgange. Vandhullerne er undersøgt efter DCE's tekniske anvisning TA-A17. Ved første besigtigelse d. 25. april 2022 eftersøges padderæg, haletudser og salamanderlarver, mens der ved anden besigtigelse d. 2. juni eftersøges haletudser, salamanderlarver og voksne individer.

Ved første undersøgelse er det primært æg fra padderne som eftersøges. De brune frøers ægklumper samt tudsernes ægstrengene vil være synlige i forskellige dele af vandhullet og æg fra stor vandsalamander vil sidde i bredvegetationen, hvor æggene lægges enkeltvis på blade som bukkes omkring ægget.

Padderne har forskellige levestedskrav, fx er stor vandsalamander afhængig af vandhuller med stort lysindfald på vandfladen, god vandkvalitet og ingen fisk samt levesteder og rasteområder skal være nær vandhuller, og med gode skjulesteder som grene, sten og lignende.

Springfrø har mht. levested en del ligheder med stor vandsalamander, herunder kravet om stort lysindfald på vandfladen, god vandkvalitet og ingen fisk. Ift. overvintring skal det være på frostfrie og oversvømmelsesfrie steder, som stendiger, sten og kvas bunker, skove, jorddiger, levende hegn og kystskrænter.

Spidssnudet frø anses som mere tolerant ift. levestedskrav sammenlignet med stor vandsalamander og springfrø, da de yngler i mange typer af områder fra lysåbne til mere overskyggede søer, dog uden fisk. Spidssnudet frø er dog afhængig af levestedområder omkring vandhullerne, da ungerne opholder sig længe ved vandhullet.

Som supplement til paddeundersøgelserne er der udtaget eDNA i alle tre søer, for at undersøge om der forekommer DNA-materiale fra arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø og løvfrø. Resultaterne herfra nævnes kort i dette besigtigelsesnotat, og er ellers at finde i et separat notat.

Besigtigelser

Den første paddeeftersøgning d. 25. april 2022 var uden fund af hverken æg, haletudser eller larver fra bilag IV-arter.

Sø 1 fremstod som vandhul under tilgroning med pil. Der var klart vand og gode bredforhold ift. padder. Der blev ikke fundet padder.

Sø 2 fremstod ret tilgroet med dunhammer og tagrør og med nogen udskygning fra pilebuske. Der var ikke ret meget vandspejl, en del trådalger og ret dårlige bredforhold ift. padder. Der blev ikke fundet padder.

Ved sø 3 blev der fundet grøn frø, som er god til at sprede sig over lange afstande. Grøn frø holder ofte andre paddearter væk ved at æde bl.a. larver og små frøer fra de andre arter af padder. Sø 3 er et temporært vandhul på en græsmark, med et mindre område med mere end 30 cm vand. Bunden er meget blød og vandet er relativt uklart. Der er mange områder med lavt vand og gode bredforhold ift. padder. Det vurderes at vandhullet er det mest egnede af de 3 vandhuller som levested, yngle- og rastelokalitet for padder, da det er et lavvandet vandhul uden fisk og med gode bredforhold. Det uklare vand og næringsrige mudrede bund gør, at vandhullet ikke er optimalt for arter som spidssnudet frø og springfrø.

Den anden paddeeftersøgning d. 2. juni 2022 var ligeledes uden fund af hverken haletudser, larver eller voksne individer i sø 1 og sø 2, mens der i sø 3 blev fundet mange voksne samt enkelte larver af lille vandsalamander.

Lille vandsalamander og grøn frø er fredede arter, men de er ikke opført på habitatdirektivets bilag IV.

eDNA-analysen viste heller ikke spor efter bilag IV-arter i de 3 søer. Metoden gav kun pålidelige data fra sø 3, som også vurderes at være det mest egnede vandhul for bilag IV arter. Hvis der havde været frøer eller stor vandsalamander

i sø 1 eller 2, er der meget stor sandsynlighed for, at de også ville være i sø 3, hvilket eDNA resultaterne ikke kan påvise.

Konklusion

På baggrund af de få fund og det negative eDNA-resultat vurderes det, sammenholdt med tilstedeværelsen af grøn frø, at det er usandsynligt, at der er bilag IV-arter tilknyttet de 3 vandhuller sø 1, 2 og 3.

Det vurderes, at de brune frøer, der tidligere er fundet i området, kan være forsvundet grundet tilstedeværelse af grøn frø og forringelse af levestederne.

Markfirben

Markfirben findes over hele landet på egnede lokaliteter. Arten er dog i tilbagegang pga. fald i antallet af egnede levesteder. Ifølge Forvaltningsplan for markfirben er de nærmeste fund ved Værløse, Allerød, Roskilde, Solrød og Køge Ås. Arten kan dog have små bestande i egnede habitater fx jernbane- og motorvejsskrænter mv.

Ved den botaniske gennemgang af projektarealet blev det ligeledes vurderet, om der var egnede habitater for markfirben. Et egnet habitat til markfirben har soleksponerede, sydvendte skrånende flader med sandet jord. Vegetationen skal være relativt lav, gerne med åbne partier.

Der blev ikke fundet egnede lokaliteter til markfirben inden for projektområdet, derimod blev et enkelt areal lige uden for projektområdet vurderet, som værende et egnet habitat til markfirben, beliggende ved spordelingen lidt sydøst for sø 2 (figur 1).

Det vurderes at lokaliteten er egnet som levested for markfirben, men den er isoleret af togsinker og asfalt med oplag af containere på alle sider, og dermed svært tilgængelig for arten. Asfalt og togsinker fungerer som en spredningsbarriere, lige som der ikke forekommer kendte bestande af arten i nærheden eller oplagte spredningskorridorer til arealet.

Da at projektet vil afskære området yderligere, er det besluttet at undersøge hvorvidt lokaliteten huser markfirben.

Metode

Den sydvestvendte skråning blev besøgt d. 22. april og d. 16. august 2022. I april eftersøges kønsmodne solbadende hanner og juvenile. I august eftersøges solbadende hanner, hunner og juvenile. Skråningen er et egnet levested for markfirben da der er flere partier med lav og åben vegetation samt bar jord/sand (figur 6).

Skråningen blev besøgt om formiddagen d. 22. april i solrigt let skyet vejr, hvilket var optimalt i forhold til at finde markfirben. Der blev ikke registreret solbadende markfirben.

Skråningen blev besøgt d. 16. august om formiddagen, i let skyet vejr som i løbet af eftersøgningen blev det mere solrigt og varmt. Det var optimale betingelser for at finde solbadende voksne og juvenile markfirben. Både skrænten og grusvejen nedenfor blev grundigt gennemført i omkring en time, jf. TA-A16 for markfirben.



Figur 6. Skråning med flere åbne, sandede partier som er et potentielt levested for markfirben.

Besigtigelser

Ved gennemgangen af det potentielle levested blev der ikke observeret markfirben. Området blev gennemgået ved at tage flere ture gennem arealet på både i foråret og om sommeren, samt ved at stå stille og lytte samt kigge efter aktivitet. Der blev hverken set eller hørt markfirben eller andre krybdyr.

Skråningen har flere områder hvor vegetationen er lav, eller hvor der er bart sand, men imellem disse områder var der høj vegetation domineret af havtorn, som flere steder er så tæt at der er begyndende tilgroning af området.

Vurderinger

Området vurderes ikke at huse en bestand af markfirben. Området er gennemgået og der er målrettet set efter arten uden at den er observeret.

Området er et egnet levested for arten, og vil fortsat være det hvis skrænten holdes lysåben. Det ser dog ud til, at tilgroning med træer, buske og især havtorn vil forsætte.

Skrænten ligger desuden i forvejen isoleret og svært tilgængelig for markfirben i det, at den er omkranset af menneskelig aktivitet, togskiner og asfalt. Den nærmeste bestand af markfirben findes mere end 10 km fra skrænten, og det vurderes at være usandsynligt at arten forekommer på skrænten samt at det er yderst usandsynligt at den vil have/kunne etablere en levedygtig bestand på skrænten.

Konklusion

Der er ikke fundet markfirben i området. Der er gode forhold for arten i det nuværende terræn på skrænten, men hvis skrænten gror til i høje urter, græsser og buske forsvinder de gode forhold imidlertid for arten. Skrænten er

svært tilgængelig for markfirben, og det vurderes, også uden gennemførelse af projektet, at være usandsynligt at arten vil kunne få en levedygtig bestand på skrænten.

Flagermus

Projektarealet er vurderet i forhold til spredningskorridorer og forekomst af egnede yngle- og rastesteder for flagermus. Der er ikke tidligere registreringer af flagermus indenfor projektområdet, men to dværgflagermus er registreret som overflyvende nær projektarealet.

Vedplanterne indenfor eller umiddelbart udenfor området er relativt små, unge og uden huller eller råd partier som ellers kunne være attraktivt for flagermus. Langs skinnerne i nord-syd-gående retning er der et mere eller mindre sammenhængende læbælte af små vedplanter. Ligeledes er der rester af en gammel asfaltvej på tværs af projektarealet mellem overdrev 2 og 3, som har spredte unge vedplanter uden huller og råd (figur 7).

Det vurderes, at projektarealet ikke rummer vigtige ledelinjer eller levesteder for flagermus.



Figur 7. Potentiel faunapassage mellem overdrev 2 og 3.

Sammenfatning

Projektområdet rummer eksisterende natur i form af en §3-registreret sø og en §3-registreret mose. Der er ikke kendskab til andre naturarealer indenfor projektområdet. I 2019 blev der fundet spidssnudet frø i en af søerne. Tidligere fund af andre paddearter er tilbage fra 2011.

Ved besigtigelserne af projektarealet blev der fundet et temporært vandhul i den nordligste del af området, som ikke er §3-registreret og hvori der lever grøn frø og lille vandsalamander. Begge arter er fredede, men ikke opført på

habitatdirektivets bilag IV. Der blev ikke fundet padde i de andre søer inden for projektområdet. eDNA-analyser udført for hver af de tre søer har ligeledes ikke fundet DNA-materiale fra de eftersøgte bilag IV-arter (se separat notat herom).

Den §3-registrerede mose i den sydlige del af projektområdet, er blevet vurderet som en sø.

Der blev ikke fundet andre oversete §3-naturtyper. Den tørre natur som forekommer inden for projektarealet består af mere eller mindre flade græsbevoksede tørre arealer (overdrev) med dominans af problem- og invasive arter. Ingen af arealerne indeholdt karakteristiske overdrevsarter og de er ikke biologiske overdrev.

Markfirben er eftersøgt på en egnet skråning uden for projektområdet, men uden fund af arten.

Faunapassager er vurderet som mulige spredningskorridorer for bl.a. flagermus. Faunapassagerne består af usammenhængende enrækkede løbælter med unge vedplanter og buske uden huller eller rådparter. Faunapassagerne vurderes dermed ikke være vigtige spredningsveje eller levesteder for flagermus.